

Valtioneuvoston kanslia

MUISTIO

VNEUS2019-00426

VNEUS Koikkalainen Anna(VNK)

17.06.2019

Viite

Asia

Kesäkuun Eurooppa-neuvosto ja art. 50 Eurooppa-neuvosto 20.–21.6.2019

Kesäkuun Eurooppa-neuvoston aiheina ovat seuraava institutionaalinen sykli, monivuotinen rahoituskehys, ilmastonmuutos, disinformaatio ja hybridiuhat sekä ulkosuhteet. Muissa asioissa käsitellään eurooppalaista ohjausjaksoa ja mahdollisesti laajentumista.

Strateginen ohjelma vuosille 2019–2024 on Suomen hyväksyttävissä. Suomi on vaikuttanut ohjelmaan pitkäjänteisesti ja johdonmukaisesti. Kyseessä on kompromissiteksti, joka on haluttu pitää tiiviinä. Olemme kuitenkin saaneet mukaan meille tärkeitä asioita kuten yhteiset arvot, erityisesti oikeusvaltioperiaate, kestävä kasvu, sosiaalista ulottuvuutta ml. tasa-arvo ja osaaminen, ilmastoneutraalius, turvallisuus ja kokonaisvaltainen lähestymistapa muuttoliikkeeseen.

On tärkeää, että periaatteellinen yhteisymmärrys tasapainoisesta korkean tason nimityspaketista saavutetaan mahdollisimman pian.

Suomi pitää tärkeänä, että Eurooppa-neuvoston päätelmissä asetettaisiin tavoitteeksi pyrkiä sopuun rahoituskehyksestä päämiestasolla vuoden 2019 loppuun mennessä, joulukuun 2018 Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti.

Suomi pitää tärkeänä, että EU tavoittelee ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä, linjassa Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteen kanssa. Lisäksi myöhemmin tulee voida palata EU:n 2030 -päästövähennystavoitteen nostamiseen.

Suomi painottaa sitä, että disinformaation torjunta on osa laajempaa hybridiuhkiin vastaamista.

Suomi pitää tärkeänä EU:n ja Afrikan kumppanuuden kokonaisvaltaista kehittämistä tasavertaisemmaksi ja molempia osapuolia hyödyttäväksi suhteeksi.

Suomi korostaa Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta eikä tunnusta Krimin laitonta liittämistä Venäjään. Suomi tukee EU:n yhtenäistä ja johdonmukaista toimintalinjaa vastauksena Venäjän Ukrainan tilannetta epävakauttaviin toimiin. On perusteltua jatkaa Ukrainan tilanteen vuoksi Venäjälle asetettuja rajoittavia toimenpiteitä, koska Minskin sopimusten toimeenpano ei ole edennyt.

Suomi katsoo, että uskottava laajentumispolitiikka on investointi koko Euroopan rauhaan, vakauteen, turvallisuuteen ja talouskasvuun. Laajentumispolitiikan tulee perustua tiukalle ehdollisuudelle ja asetettujen jäsenyyskriteereiden täysimääräiselle täyttämiseksi. Suomi tukee jäsenyysneuvotteluiden aloittamista Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa.

Seuraava institutionaalinen sykli

Eurooppa-neuvosto hyväksyy EU:n strategisen ohjelman vuosille 2019–2024 ja tekee nimityspäätöksiä seuraavaa institutionaalista sykliä varten. Eurooppa-neuvosto keskustelee strategisen ohjelman seurannasta lokakuussa.

Monivuotinen rahoituskehys

Eurooppa-neuvosto huomioi Romanian puheenjohtajakaudella saavutetun edistyksen koskien monivuotista rahoituskehystä ja kehottaa jatkamaan neuvottelulaatikkoasiakirjan työstämistä Suomen puheenjohtajakaudella. Päätelmälunonnoksessa todetaan, että Eurooppa-neuvosto keskustelee asiasta lokakuussa.

Ilmastonmuutos

Eurooppa-neuvosto korostaa YK:n pääsihteerin ilmastohuippukokouksen merkitystä Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteen saavuttamisessa. Päätelmälunonnoksessa kehoitetaan neuvostoa ja komissiota edistämään työtä EU:n siirtymiseksi ilmastoneutraaliuteen Pariisin sopimuksen mukaisesti oikeudenmukaisella, sosiaalisesti tasapainoisella ja EU:n kilpailukyvyn säilyttävällä tavalla. Eurooppa-neuvosto viimeistelee vuoden loppuun mennessä ohjeistuksensa, jotta EU:n pitkän tähtäimen päästövähennysstrategia voidaan hyväksyä ja toimittaa YK:lle vuoden 2020 alussa. Eurooppa-neuvosto huomioi myös sitoumuksen ilmastorahoituksen lisäämiseen.

Disinformaatio ja hybridiuhat

Eurooppa-neuvosto huomioi puheenjohtajavaltion yhteistyössä komission ja korkean edustajan kanssa laatiman selvityksen saaduista kokemuksista koskien disinformaatiota ja vaaleja. Se korostaa työn jatkamista disinformaatiolta suojautumiseksi ml. verkossa tapahtuvan manipulaation osalta.

Eurooppa-neuvosto korostaa tarvetta käsitellä hybridi- ja kyberuhkia koordinoitulla tavalla. Päätelmissä huomiodaan tarve vahvistaa yhteistyötä kansainvälisten toimijoiden kanssa ja huomiodaan kyberdiplomatian työkalupakin toimeenpanossa saavutettu edistys.

Ulkosuhteet

Eurooppa-neuvosto korostaa itäisen kumppanuuden merkitystä ja pyytää komissiota ja korkeaa edustajaa esittämään lisätavoitteita vuoteen 2020 mennessä. Päätelmälunonnoksessa painotetaan myös EU:n ja Afrikan strategista kumppanuutta ja huomiodaan EU:n ja Marokon suhteiden kehitys.

Eurooppa-neuvosto ilmaisee syvimmän huolensa Venäjän Minskin sopimusten vastaisesta säädöksestä koskien passien helpotettua myöntämistä Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden eräissä osissa. Eurooppa-neuvosto toistaa vaatimuksensa Venäjälle vapauttaa pidätetyt ukrainalaiset merimiehet, palauttaa takavarikoidut alukset ja turvata vapaa merenkulku Kertšinsalmessa kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Eurooppa-neuvosto korostaa Minskin sopimusten toimeenpanoa ja on valmis harkitsemaan lisätoimia Itä-Ukrainan tilanteen vuoksi, ml. em. passien tunnustamatta jättämistä. Päätelmälunonnoksessa huomiodaan myös lennon MH-17 alasampumisen vuosipäivä. Kokouksessa

käsiteltäneen Minskin sopimusten toimeenpanon tilannetta ja siihen liittyvien Venäjään kohdistuvien rajoittavien toimenpiteiden voimassaolon jatkamista.

Eurooppa-neuvosto saattaa käsitellä myös Kyproksen ja Turkin välistä tilannetta liittyen Turkin ilmoitukseen koeporauksista Kyproksen talousvyöhykkeellä.

Muut asiat

Eurooppalaisen ohjausjakson osalta Eurooppa-neuvosto käy keskustelun maakohtaisia suosituksia koskevan horisontaaliasiakirjan pohjalta.

Eurooppa-neuvosto voi käsitellä laajentumista.

EU:n perussopimusten mukaan komission jäsenten määrä on 2/3 jäsenvaltioiden lukumäärästä, jollei Eurooppa-neuvosto yksimielisesti toisin päättä. Eurooppa-neuvosto päätti toukokuussa 2013, että komissiossa on 1.11.2014 alkaenkin yksi jäsen kustakin jäsenvaltiosta. Eurooppa-neuvoston on määrä tarkastella kokoonpanoa koskevaa päätöstä uudelleen ennen tulevan komission nimittämistä. Eurooppa-neuvoston odotetaan kuittaavan muodollisesti, ettei päätöstä nyt muuteta. Muuttamiselle ei ole jäsenvaltioiden keskuudessa riittävää tukea.

Art. 50 Eurooppa-neuvosto

Eurohuippukokouksen jälkeen 21.6. järjestetään lyhyt Artikla 50 Eurooppa-neuvosto. Huhtikuun ylimääräinen Eurooppa-neuvosto (artikla 50) teki päätöksen Britannian eropäivän lykkäämisestä 31.10. asti ja edellytti päätelmissään, että kesäkuun Eurooppa-neuvostossa tarkastellaan brexit-tilanteen edistymistä. Merkittävää edistymistä ei ole tapahtunut, joten Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Tuskilta ja komission puheenjohtaja Junckerilta odotetaan lyhyttä tilannekatsausta. Asiasta ei käytäne keskustelua. EU:n kannat ovat ennallaan: erosopimusta ei avata eikä Britannian ja EU:n tulevasta suhteesta neuvotella ennen Britannian eroa. Tämä vahvistettaneen uudelleen kokouksessa.

LIITTEET

Asiasanat	brexit, Euroopan keskuspankki, Euroopan komissio, Eurooppa-neuvosto, ilmastonmuutos, itäinen kumppanuus, laajentuminen, rahoituskehykset, Ukraina, ulkopoliittika, Venäjä, talouspolitiikka, hybridiuhat
Hoitaa	PLM, UM, VM, VNK, YM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, SM, SP, STM, TEM, TPK